

JOHAN VERMEER

7.

GEEN ROMPSLOMP MEER!

In Zuid-Kennemerland heeft het regionale samenwerkingsverband gekozen voor opting out. Vanuit een idealistische visie, maar met een realistische financiële onderbouwing. Directeur Johan Vermeer vat de filosofie van zijn samenwerkingsverband als volgt samen: “Geen geld per kind, maar geld per school: populatiebekostiging.”

Johan Vermeer dacht in zijn lange onderwijs-carrière, van leraar wiskunde tot plaatsvervangend rector van een mavo-havo-vwo-school, toch echt wel het een en ander meegemaakt te hebben. Maar toen hij vorig jaar het ambt van directeur samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland aanvaardde, was het toch even schrikken. Daar kreeg hij namelijk het dossier lwoo-pro voor de kiezen. “Dat was voor mij als startend directeur heel lastige materie: diverse soorten onderwijs, leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, ingewikkelde financiën, de structuur van een samenwerkingsverband... Ga er maar aanstaan.”

Maar gelukkig was één ding aan het dossier heel makkelijk: de keuze voor opting out was al gemaakt. Vermeer: “Mijn voorgangster, Nnette Dieleman, is de drijvende kracht achter die beslissing geweest. Vanuit de rotsvaste overtuiging dat je leerlingen niet mag labelen! Niet langer zeggen: o, die heeft een rugzakje, met die en die ondersteuningsbehoeften, we plakken er een etiketje op, daar hoort een

geldbedrag bij en daar moet-ie het mee doen. Nee: geen rugzakjes meer, geen geld per kind, maar geld per school: populatiebekostiging.”

AAN DE GOEDE KANT

Zuid-Kennemerland is een tamelijk groot samenwerkingsverband, met 20.000 leerlingen op 32 scholen in de regio Haarlem-Heemstede tot en met Velsen. Het openbare Dunamare is met 24 scholen verreweg het grootste schoolbestuur, de meeste andere scholen zijn eenpitters. Vermeer: “Wat de discussie hier bestuurlijk makkelijk maakt, is dat van de elf lwoo-scholen er tien van Dunamare zijn.” De keuze voor opting out werd behalve uit idealistische motieven overigens ook ingegeven door het feit dat het samenwerkingsverband ruimschoots aan de goede kant van de verevening zit.

GEEN BUREAUCRATISCHE ROMPSLOMP

Op grond van historische cijfers over de samenstelling van hun populatie krijgen de elf lwoo-scholen nu budget. Vermeer: “Het gaat om 7,5 miljoen euro op een totale begroting van 20 miljoen. Dat was voor mij overigens een schokkende ervaring: dat een derde deel van het totale budget van het samenwerkingsverband in leerwegondersteunend onderwijs zit, in het wegwerken van leerachterstanden dus.”

Om de bureaucratische rompslomp rond lwoo-toewijzing te beperken, heeft het samenwerkingsverband de oude 'heavy' procedure 'light' gemaakt: "Voor ieder kind dat leerwegondersteuning nodig heeft, was er vroeger één dossier, met allerlei formulieren en testen, en die dossiers werden door de toelatingscommissie één voor één beoordeeld. In ons samenwerkingsverband heb je het dan over 450 aanvragen per jaar. Dat doen we niet meer: de testen hebben we geminimaliseerd, we baseren ons nu op de gegevens uit het leerlingvolgsysteem van het basisonderwijs."

Bij twijfelgevallen wordt er een test aan toegevoegd, en zit er een deskundige van de commissie klaar die kan worden geraadpleegd. "Maar," zegt Vermeer triomfantelijk, "die is nog niet gebeld. We hebben tegen de scholen gezegd: als het 1 oktober is, dan tel je leerlingen die ondersteuning nodig hebben en dan bel je ons hoeveel je er hebt. En dat hebben de elf scholen allemaal netjes gedaan." Met als gevolg: één excellijst in plaats van 450 dossiers. Tot Vermeers opluchting, en ook wel verbazing, bleek uit de opgave dat het aantal leerlingen met een lwoo-behoefte was gedaald. "Je zou zeggen: scholen zullen dat aantal eerder aandikken, want dan krijgen ze meer geld, maar dat doen ze dus niet." Wel laat Vermeer onder drie willekeurige scholen een steekproef uitvoeren om te controleren of de opgave klopt.

DE POORT EN DE UITGANG

Na de zomer van 2017 gaan de scholen hun ervaringen met elkaar delen, dan hebben ze een jaar met de nieuwe manier van werken kennis kunnen maken. Vermeer: "We hebben drie scholen bereid gevonden om daar een kwaliteitssteekproef te houden. Kijken of het ons gelukt is om die kinderen niet te labelen, maar ze wel mee te nemen in het reguliere lesprogramma: of we inderdaad resultaat boeken."

Over het meten van resultaten gesproken: het was voor de nieuwbakken directeur een onaangename verrassing te constateren dat er in het lwoo weliswaar heel goed wordt geteld aan de poort, maar dat de uitgang geheel onbewaakt wagenwijd open staat. Vermeer: "We monitoren de overgang po-vo, en volgen de kinderen tot en met klas 3 in het vo: zitten ze nog op het niveau van het advies van de basisschool? Maar daarna stoppen we met het onderzoek. We tellen wel voortijdig schoolverlaters, maar we weten niet of dat dezelfde kinderen zijn of heel anderen. Met andere woorden: we vinden jaarlijks, zoals gezegd, zo'n 450 kinderen met leerachterstanden. Daar stoppen we die 7,5 miljoen in, met maar één doel: leerachterstanden wegwerken zodat ze mbo 3 en 4 gaan redden. Maar dat weten we nu niet. We tellen aan de poort, maar ik wil van die 450 leerlingen weten hoe succesvol ze later zijn, of ze doorgestroomd zijn of dat ze voortijdig de school verlaten hebben. Dus ook aan de uitgang tellen."

Het samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland is met de pilot 'Opting out' in zee gegaan in de veronderstelling dat die in 2018 afgerond zou zijn, om daarna de nieuwe bekostigingssystematiek definitief te implementeren. Nu de staatssecretaris de financiering van samenwerkingsverbanden voor lwoo over de verkiezingen heen heeft getild, zal die nieuwe tijd echter op z'n vroegst pas in 2020 aanbreken. Vermeer: "Dat is jammer, maar omdat we hier met dat ene schoolbestuur – plus die losse school – te maken hebben, ben ik vol vertrouwen dat we die twee jaar extra ook wel goed zullen doorkomen."

TIPS

- Label kinderen niet.
- Zorg voor een solide financieel systeem.
- Bouw een goed kwaliteitssysteem met indicatoren: getallen en gesprekken.
- Wees transparant, maak alles bespreekbaar.

MEER INFORMATIE

Johan Vermeer

jvermeer@swv-vo-zk.nl